

III. Béla király (uralkodott: 1172 – 1196)

Beküldés dátuma:	2022.05.02.
Értéktárba rögzítve:	2022.05.03.
Benyújtó szervezet vagy egyesület:	—
Benyújtó kapcsolattartó személy:	Horváth Zsuzsanna
Értéktár megnevezése:	Települési Értéktár
Fellelhetőség helye:	Szentgotthárd, Széll Kálmán tér

III. Béla (1148-1196) az Árpád-házi királyok sorában az egyik legjelentősebb, művelt, világot látott uralkodó volt. 1148-ban született Esztergomban II. Géza (1140-1162) király és Eufrozina, kijevi hercegnő gyermekeként. II. Gézát idősebb fia, III. István követte a trónon, akivel szemben nagybátyjai trónigénnyel léptek fel, Manuel bizánci császár támogatásával. Az ellenkirályok kudarca után a császár elismerte III. Istvánt, ugyanakkor bizánci udvarába vitte a 15 éves Béla herceget. Manuelnek ekkor még nem volt fiúgyermeke, így Bélát utódjának tekintette. Alexiosznak keresztelte át, és a lányát is eljegyezte vele. Amikor 1169-ben a császárnak fia született, a saját lánya helyett sógornőjét, az antiochiai kereszties fejedelem leányát, a francia Châtillon Annát adta hozzá nőül, és hazaküldte Magyarországra.

III. Béla 1172-ben, bátyja utód nélküli halála után került a trónra. 24 éven át tartó uralkodása idején a magyar állam szilárd alapokon állt. A király bevezette a hivatalos ügyek írásban való rögzítését, ezzel létrehozta a kancelláriát. Az ő névtelen jegyzője, a párizsi egyetemen tanult Anonymus írta meg a magyarok cselekedeteit (Gesta Hungarorum). Valószínűleg uralkodása idején alakították ki végleges formájában a Szent Koronát. Családi kapcsolatai nemzetközi elismertségét mutatták: első felesége halála után, 1186-ban VII. Lajos francia király leányát, Margitot vette nőül. A királyi pár vendégül fogadta esztergomi palotájában a kereszties hadjáratra vonuló Barbarossa Frigyes német-római császárt. Uralkodása alatt, 1192-ben avatták szentté I. László királyunkat. Az Európában egyre népszerűbb ciszterci szerzetességet még apja honosította meg Magyarországon, megalapítva Cikádor (ma Bástasék) apátságát. III. Béla idején további öt ciszterci monostor épült fel. 1183-ban a Rába és Lapincs összefolyásánál adományozott a rendnek területeket, ide 1184-ben Trois Fontaines-ből érkeztek szerzetesek.

III. Béla a Szentföldre készült, amikor 1196. április 23-án, 48 évesen elhunyt. Első felesége mellé temették, a székesfehérvári bazilika altemplomába. A templom a török időkben elpusztult, a reformkorban kezdődtek régészeti kutatások a királysírok feltárására. 1848-ban exhumálták a III. Béla és feleségeként azonosított holttesteket, és a Nemzeti Múzeumba, majd a Mátyás templom kriptájába szállították a maradványokat. 1898-ban ünnepélyesen újratemették őket a felújított templom Szentháromság kápolnájában kialakított díszes, kettős szarkofágban. A ceremónián nagy számban vettek részt ciszterci szerzetesek.

